

Lieta Nr.A43006711
SKA – 41/2013

SPRIEDUMS

Rīgā 2013.gada 23.janvārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments
šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators A.Guļāns
senatore V.Kakste
senatore R.Vīduša

piedaloties pieteicējam *E.I.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvjiem *J.J.* un *J.M.*, un trešās personas AS „*Nosaukums*” pārstāvjiem *M.S.* un *K.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *E.I.* pieteikumu par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2011.gada 9.februāra lēmuma Nr.33 atcelšanu, sakarā ar *E.I.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 13.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Izskatot AS „*Nosaukums*” (turpmāk arī – trešā persona) 2011.gada 19.janvāra iesniegumu ar lūgumu apstiprināt obligātā iepirkuma komponentes, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – arī Komisija) 2011.gada 9.februārī pieņēma lēmumu Nr.33, ar kuru apstiprinātas obligātā iepirkuma komponentes un elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem.

[2] Administratīvajā apgabaltiesā saņemts pieteicēja *E.I.* pieteikums par minētā lēmuma atcelšanu.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 13.marta spriedumu pieteikums par lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru apstiprinātas obligātā iepirkuma komponentes no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, un no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamus energoresursus, tika noraidīts, bet daļā, ar kuru apstiprināts elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem, tika izbeigta tiesvedība.

Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Ar lēmumu ir apstiprinātas ne tikai obligātā iepirkuma komponentes, bet arī elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem, kas piemērojams kā elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs attiecībā uz Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā noteiktajiem kritērijiem atbilstošajiem elektroenerģijas ražotājiem.

Atbilstoši metodikai elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem tiek aprēķināts, dalot attiecīgā perioda ieņēmumus no elektroenerģijas tirdzniecības par diferencētajiem tarifiem saistītajiem lietotājiem ar attiecīgā perioda elektroenerģijas tirdzniecības daudzumu saistītajiem lietotājiem.

Saskaņā ar Komisijas 2009.gada 19.augusta lēmuma Nr.1/2 „Obligātā iepirkuma komponentu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 12.punktu Komisija apstiprina un publicē laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” elektroenerģijas tirdzniecības vidējo tarifu saistītajiem lietotājiem, kas aprēķināts un iesniegts regulatoram atbilstoši metodikas 10.punktam, ne vēlāk kā līdz katra gada februāra un augusta mēneša beigām, un tas stājas spēkā no 1.aprīļa un 1.oktobra. Apstiprinātais elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem piemērojams kā elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs attiecībā uz Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā noteiktajiem kritērijiem atbilstošajiem elektroenerģijas ražotājiem.

Tātad Metodikā ietverts mehānisms, kā tiek aprēķināta cena, par kādu ražotāji, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamus energoresursus un darbību uzsākuši pirms Elektroenerģijas tirgus likuma stāšanās spēkā, pārdod elektroenerģiju publiskajam tirgotājam.

Šāds lēmums skar publisko tirgotāju, jo tam ir pienākums pirkt elektroenerģiju par noteikto cenu, kā arī ražotājus, kuri atbilst Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta

pirmajā daļā minētajiem kritērijiem. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums minētajā daļā rada tiesiskās sekas šīm personām. Pārējās personas, tostarp saistītos lietotājus, šis lēmums minētajā daļā tiešā veidā neietekmē, līdz ar to tām nav subjektīvo publisko tiesību lēmumu šajā daļā pārsūdzēt tiesā.

Tādējādi tiesvedība lietā par lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru apstiprināts elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem, ir izbeidzama.

[3.2] Atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 14.punktam obligātais iepirkums ir šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikts pienākums iepirkt elektroenerģiju.

Publiskā tirgotāja pienākums iepirkt koģenerācijā saražoto elektroenerģiju un elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, noteikts Elektroenerģijas tirgus likuma 33.panta otrās daļas 2. un 3.punktā.

Kārtību, kādā tiek iepirkta koģenerācijā saražotā elektroenerģija un elektroenerģija, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, noteic Elektroenerģijas tirgus likuma 28., 29. un 30.pants. Likuma 28.panta piektajā daļā un 30.panta trešajā daļā citstarp paredzēts, ka šā iepirkuma izmaksas sedz visi Latvijas elektroenerģijas galalietotāji proporcionāli savam elektroenerģijas patēriņam, pērkot no publiskā tirgotāja noteiktu daļu koģenerācijas elektrostacijās ražotās elektroenerģijas vai kompensējot tās iepirkuma izdevumus. Iepirkuma izmaksu attiecināšanas aprēķina metodiku nosaka regulators.

Ministru kabineta 2009.gada 21.jūlija noteikumu Nr.793 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.793), kuri bija spēkā lēmuma pieņemšanas laikā, 2.14.punkts noteic, ka obligātā iepirkuma komponente ir Komisijas noteiktā kārtībā aprēķināta un tās apstiprināta maksa latos par 1 kWh, kas kompensē publiskā tirgotāja papildu izdevumus par obligātā iepirkuma ietvaros iepirkto koģenerācijā, izmantojot atjaunojamos energoresursus, saražoto elektroenerģiju, salīdzinot ar tāda paša apjoma elektroenerģijas iepirkumu elektroenerģijas tirgū.

Arī Metodikas 1.punkts paredz, ka Komisija apstiprina komponentes, kas kompensē publiskajam tirgotājam obligātā iepirkuma ietvaros saražotās elektroenerģijas iepirkuma radītos papildu izdevumus, salīdzinot ar tāda paša apjoma elektroenerģijas iepirkumu elektroenerģijas tirgū.

Atbilstoši Metodikai obligātā iepirkuma komponentu aprēķinos izmanto kopējās obligātā iepirkuma ietvaros iepērkamās elektroenerģijas izmaksas, šāda iepirkuma administratīvās izmaksas un balansēšanas izmaksas, obligātā iepirkuma ietvaros iepērkamās elektroenerģijas daudzumu, vidējo cenu, par kuru trešā persona iepērk

elektroenerģiju no visiem ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, vai izmantojot atjaunojamus resursus, un kopējo Latvijas galalietotāju elektroenerģijas patēriņu.

Kā redzams no minētajiem normatīvajiem aktiem, obligātā iepirkuma komponentes pēc būtības ir matemātisku aprēķinu rezultāts, kuru pamatā ir objektīvi rādītāji. Līdz ar to lēmuma tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai obligātā iepirkuma komponentu aprēķiniem ir izmantoti pareizi sākotnējie dati un vai tā ir matemātiski pareizi aprēķināta.

Pārbaudot aprēķinu pareizību, konstatējams, ka aprēķinos izmantoti visi Metodikā paredzētie dati (izņemot balansēšanas izmaksas, kuru nav), tostarp koģenerācijā saražotās un no atjaunojamiem resursiem saražotās iepirktais elektroenerģijas daudzums, šāda iepirkuma izmaksas, kā rezultātā aprēķināta vidējā elektroenerģijas iepirkuma cena, kura aprēķināta matemātiski pareizi. Aprēķinos izmantotie dati atbilst datiem, kas izriet no pārskatiem par ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā vai izmantojot atjaunojamus energoresursus, obligātā iepirkuma ietvaros, no pārskata par ražotājiem, tirgotājiem un importētājiem, no kuriem publiskais tirgotājs iepērk elektroenerģiju saistīto lietotāju apgādei, kā arī no pārskata par administratīvajām izmaksām.

Ievērojot minēto, nav pamata atzīt par prettiesisku lēmumu daļā par obligātā iepirkuma komponentu apstiprināšanu.

[3.3] Obligātā iepirkuma komponente nav tarifs, bet gan komponente, kura sedz publiskā tirgotāja papildu izdevumus, kas tam radušies obligātā iepirkuma rezultātā un kas ir jākompensē saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likumā nostiprināto kompensācijas mehānismu. Tas nozīmē, ka uz obligātā iepirkuma komponentēm nav attiecināms tiesiskais regulējums, kas ir attiecināms uz tarifiem, tostarp par tarifu noteikšanas kārtību un tarifu atklātību (likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19. un 21.pants).

Savukārt no Metodikas 11.punkta izriet, ka publicējamās ir tikai pašas komponentes jau pēc to apstiprināšanas. Normatīvie akti neparedz, ka publicējami būtu arī komponentu aprēķini vai publiskā tirgotāja aprēķināto komponentu projekts.

Kā jau iepriekš norādīts, obligātā iepirkuma komponentes ir matemātisku aprēķinu rezultāts, kuru pamatā ir objektīvi dati. Savukārt šie dati sastāv no informācijas par trešās personas sadarbības partneriem, no tiem iepirktais elektroenerģijas daudzums un iepirkuma izmaksām. Šos datus trešā persona kvalificējusi kā komercnoslēpumu. No šiem datiem var izsecināt arī to, kāds ir iepirktais elektroenerģijas apjoms no katra ražotāja salīdzinājumā ar citiem ražotājiem.

Ievērojot minēto, Komisija pamatoti lēmuma pamatojumā nav norādījusi obligātā iepirkuma komponentu aprēķinu, jo tādējādi tiktu izpausts trešās personas komercnoslēpums. Šī paša iemesla dēļ obligātā iepirkuma komponentu aprēķins nav arī publiskojams Metodikas 11.punktā norādītajā veidā.

[3.4] Pieteicējs norāda, ka patērētājs maksā par jau sadalītām atbalsta kvotām neatkarīgi no tā, vai tiek izmantotas šādu ražotāju jaudas. Obligātā iepirkuma komponentu aprēķinos 2011.gadam ir izmantoti dati par 2010.gadā (iepriekšējā gadā) reāli iepirktās elektroenerģijas daudzumu un vidējo elektroenerģijas iepirkuma cenu par katru ražotāju. Ievērojot minēto, pieteicēja arguments ir nepamatots.

[3.5] Pieteicējs norāda uz to, ka patērētājiem šobrīd jāmaksā ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, kaut gan esošās tehnoloģijas paredz ražot elektroenerģiju koģenerācijā arī no energoresursiem, kuri nav atjaunojami, piemēram, no dabas gāzes. Pieteicējs uzskata, ka tas neatbilst likuma mērķim atbalstu noteikt tiem ražotājiem, kas izmanto atjaunojamus energoresursus.

Elektroenerģijas tirgus likums ietver sevī divus dažādus atbalsta mehānismus – viens ir atbalsts ražotājiem, kuri elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamus energoresursus, bet otrs – atbalsts koģenerācijā ražotās elektroenerģijas ražotājiem.

Elektroenerģijas tirgus likumā ir integrētas normas, kas izriet no 2004.gada 11.februāra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas Nr.2004/8/EK par tādas koģenerācijas veicināšanu, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu iekšējā enerģijas tirgū, un ar kuru groza Direktīvu Nr.92/42/EEK. Direktīvas 1.pants paredz, ka tās mērķis ir palielināt energoefektivitāti un uzlabot piegādes drošību, nosakot pamatprincipus augstas efektivitātes siltuma un elektroenerģijas koģenerācijas, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu un primārās enerģijas ietaupījumu, veicināšanai un attīstībai iekšējā enerģijas tirgū, ņemot vērā valstu īpašos apstākļus, jo īpaši tos, kas attiecas uz klimatu un ekonomiku.

No Direktīvas preambulas un tās normām kopumā izriet, ka direktīvas mērķis ir veicināt koģenerāciju, kā rezultātā var sasniegt tos mērķus, kas nosprausti Direktīvā. Tātad atbalsta mehānisms pamatā tiek noteikts tehnoloģiskajam procesam, nevis atkarībā no tā, kādi energoresursi tiek izmantoti šajā procesā.

Elektroenerģijas tirgus likuma 28.pants, kurš paredz atbalsta mehānismu ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, neatkarīgi no tā, kādi energoresursi tiek izmantoti, nav pretrunā minētās Direktīvas nospraustajiem mērķiem.

Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumu Nr.221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā”

3.punktā, kas reglamentē kritērijus, kuriem kvalificējoties, ražotājs var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, 2010.gada 7.septembrī izdarīti grozījumi un šobrīd ir paredzēts, ka obligātajam iepirkumam var kvalificēties tikai tādi ražotāji, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā un enerģijas ražošanai izmanto atjaunojamus energoresursus.

Taču minētie grozījumi izstrādāti nevis tāpēc, ka līdzšinējā situācija būtu bijusi pretēja Elektroenerģijas tirgus likuma mērķim un Direktīvai Nr.2004/8/EK, bet gan tāpēc, ka valdības deklarācijā izvirzīts uzdevums atbalstīt tieši atjaunojamo energoresursu izmantojošo koģenerācijas elektrostaciju attīstību un stimulēt investīcijas modernu tehnoloģiju ieviešanā enerģētikā.

2009.gada 25.jūnijā spēkā stājās Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa Direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas Nr.2001/77/EK un Nr.2003/30/EK, kas izstrādāta nolūkā radīt Eiropas Savienības dalībvalstīs kopēju ietvaru atjaunojamo energoresursu izmantošanai, nosakot obligātus mērķus Eiropas Savienības kopējam atjaunojamo energoresursu īpatsvaram energoresursu gala patēriņā un transporta degvielas patēriņam. Saskaņā ar Direktīvas Nr.2009/28/EK I pielikumu Latvijai vispārējais mērķis no atjaunojamiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvaram bruto enerģijas galapatēriņā 2020.gadā noteikts 40% apmērā (*sk. 2010.gada 7.septembra grozījumu Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumos Nr.221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” anotāciju*).

[3.6] Pieteicējs norāda, ka lēmums pieņemts brīdī, kad patērētājiem no 2011.gada 1.janvāra palielināts pievienotās vērtības nodoklis elektroenerģijai, kā arī paredzams citu maksājumu pieaugums.

Komponenšu noteikšana ir regulārs process, kurš notiek neatkarīgi no tā, kādi notikumi notiek valsts ekonomiskajā un sociālajā telpā. Atbilstoši Metodikas 11.punktam obligātā iepirkuma komponentes tiek apstiprinātas katru gadu un tās stājas spēkā 1.aprīlī.

[3.7] Komisijas lēmums par obligātā iepirkuma komponentu apstiprināšanu ir obligātais administratīvais akts, jo neparedz Komisijas izvēles tiesības ne attiecībā uz administratīvā akta saturu, ne izdošanu. Komisijai nav tiesību izvēlēties, vai izdot administratīvo aktu, vai nē. Tāpat arī Komisijai nav tiesību vērtēt, vai obligātā iepirkuma komponentu pieaugumu nav iespējams aizstāt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Komisijai stingri jāvadās pēc Metodikā noteiktiem obligātā iepirkuma

komponenšu noteikšanas kritērijiem, kuru pamatā ir objektīvi dati un matemātiskie aprēķini. Komisija nav tiesīga patvaļīgi mainīt šos datus un aprēķinu kārtību, lai pēc saviem ieskatiem samazinātu obligātā iepirkuma komponentes.

Ievērojot minēto, pieteicēja arguments par lietderības apsvērumu neizdarīšanu lēmumā nav pamatots.

[3.8] Pieteicējs norādījis uz šaubām par to, vai ir ievērotas likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.panta prasības.

Šī norma piemērojama attiecībā uz tarifiem. Taču, kā norādīts iepriekš, obligātā iepirkuma komponentes nav tarifs un līdz ar to uz tām nav attiecināmas tiesību normas, kas reglamentē tarifu noteikšanas principus un kārtību.

[3.9] Pieteicējs vērsis uzmanību uz straujo obligātā iepirkuma komponenšu pieaugumu, taču apgabaltiesa tādu nekonstatē.

Komisija ar 2010.gada 17.februāra lēmumu Nr.60 apstiprināja obligātā iepirkuma komponentes, kas stājās spēkā no 2010.gada 1.aprīļa. Obligātā iepirkuma komponente no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, tika apstiprināta 0,0094 Ls/kWh, bet no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamos energoresursus, - 0,0021 Ls/kWh. Tas nozīmē, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu obligātā iepirkuma komponente ir palielinājusies tikai attiecībā uz elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, turklāt par 0,0002 Ls/kWh, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir 9,5%.

[4] Par Administratīvās apgabaltiesas spriedumu pieteicējs iesniedza kasācijas sūdzību, kura pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Tiesiskās paļāvības princips aizsargā personas reiz iegūtās tiesības, t.i., persona var paļauties uz to, ka tiesības, kas iegūtas saskaņā ar spēkā esošu tiesību aktu, noteiktajā laikā tiks saglabātas un reāli īstenotas.

[4.2] Tiesa var pārbaudīt, vai ir ievērots samērīguma princips, un piemērot to arī obligātā administratīvā akta gadījumā.

[4.3] Likumdevējs, iestrādājot Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta ceturto daļu un 30.panta pirmo daļu, ir radījis situāciju, kurā vieni tirgus dalībnieki ir diskriminēti attiecībā pret citiem tirgus dalībniekiem, bet par to maksā galapatērētāji.

[4.4] Pieteicējs nav apmierināts ar ierobežotas pieejamības informācijas statusa piešķiršanu atsevišķiem lietas materiāliem. Šis apstāklis neļauj pārliecināties par obligātā iepirkuma komponenšu aprēķinā izmantotiem sākotnējiem datiem.

[4.5] Ne no Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta piektās daļas, 30.panta trešās daļas, ne no likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 25.panta pirmās daļas neizriet, ka nav publicējami obligātā iepirkuma komponentu aprēķini vai publiskā tirgotāja aprēķināto komponentu projekts.

No minēto tiesību normām neizriet arī, ka obligātā iepirkuma komponente ir tikai matemātisku aprēķinu rezultāts, vai tas, ka šī komponente nav tarifs vai tā sastāvdaļa, līdz ar to uz to nav attiecināms tiesiskais regulējums, kas ir attiecināms uz tarifiem, tostarp par tarifu noteikšanas kārtību un tarifu atklātību.

[4.6] Pārsūdzētais lēmums ir vispārīgais administratīvais akts, tādēļ nav saprotams apgabaltiesas secinājums par to, ka ar to nav ietekmētas pieteicēja subjektīvās tiesības.

Motīvu daļa

[5] Administratīvā procesa likuma 349.panta ceturtajā daļā paredzēts, ka Senāts var pievienoties zemākas instances tiesas spriedumā ietvertajam pamatojumam, to neatkārtojot, ja atzīst, ka tas ir pareizs un pilnībā pietiekams. Senāts atzīst, ka apgabaltiesa ir noskaidrojusi visus lietā būtiskos apstākļus un pareizi tos juridiski novērtējusi, rezultātā nonākot pie secinājuma, ka Komisijas lēmums par obligātā iepirkuma komponentu apstiprināšanu ir pieņemts tiesiski. Spriedumā ietvertā motivācija ir pareiza, pilnīga, un tai iespējams pievienoties.

Atbildot uz kasācijas sūdzības apsvērumiem, Senāts norāda tālāk minētos argumentus.

[6] Pieteicējs kasācijas sūdzībā citē Satversmes tiesas atziņas par tiesiskās paļāvības principa būtību un nozīmi. Vienlaikus pieteicējs neargumentē, kādā veidā tiesiskās paļāvības princips ir pārkāpts izskatāmajā lietā.

Senāts uzsver, ka pieteicēja pienākums ir norādīt, kā izpaužas materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpums, nepieciešamības gadījumā un iespēju robežās nostiprinot savu argumentāciju ar atsaucēm uz tiesu judikatūru. Konkrētajā gadījumā nav skaidrs, ko pieteicējs gribējis teikt, atsaucoties uz tiesiskās paļāvības principu, tādēļ Senāts neanalizēs šo pieteicēja kasācijas sūdzības daļu.

[7] No kasācijas sūdzības izriet, ka pieteicējs nav apmierināts ar Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta ceturtajā daļā un 30.panta pirmajā daļā iestrādāto atbalsta mehānismu tiem elektroenerģijas ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā vai

elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamus energoresursus un savu darbību uzsākuši pirms šā likuma stāšanās spēkā.

Pieteicēja iebildumi šajā sakarā saistīti ar sociāli politiskiem apsvērumiem par enerģētikas politiku – elektroenerģijas tirgus darbības principiem, atjaunojamo energoresursu izmantošanas īpatsvaru un mērķiem atjaunojamo energoresursu izmantošanā.

Senāts konstatē, ka no Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta ceturrtās daļas un 30.panta pirmās daļas izriet nepārprotama likumdevēja iecere sniegt atbalstu minētajiem elektroenerģijas ražotājiem. Konkrētajā gadījumā ir konstatējams skaidrs likumdevēja viedoklis attiecībā uz strīdus situāciju un nav konstatējams, ka minētās tiesību normas būtu interpretētas pretēji likumdevēja iecerei.

[8] Kasācijas sūdzībā ir izteikti argumenti saistībā ar samērīguma principa novērtējumu.

Senāts piekrīt, ka samērīguma principa ievērošana ir nozīmīga arī obligātā administratīvā akta izdošanas gadījumā. Arī Satversmes tiesa ir atzinusi, ka arī obligāto administratīvo aktu izdošanas gadījumā ir jāievēro samērīguma princips. Nav pieļaujama formāla apstrīdēto seku piemērošana, ignorējot faktiskos apstākļus, kas konkrētu gadījumu būtiski atšķir no citiem gadījumiem, kuros likumdevējs ir paredzējis noteiktu valsts varas izmantošanas veidu (*sk. Satversmes tiesas 2007.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr.2006-41-01 15.punktu*). Tiesa var novērst likumā paredzētā obligātā administratīvā akta izdošanu netipiskos gadījumos, ja tas noved pie samērīguma principa pārkāpuma. Šādos gadījumos var būt runa par klaji nesamērīgu rezultātu, kad likuma regulējums no taisnīguma viedokļa nav vienkārši uzskatāms par pamatoti apšaubāmu, bet gan ir pretrunā ar sabiedrības vairākuma taisnīguma izjūtu (*sk. Senāta 2011.gada 17.marta sprieduma lietā Nr.SKA-119/2011 12.punktu*). Netipiskajos gadījumos iestāde var atteikties no tiesisko seku īstenošanas. Viens no tādiem gadījumiem varētu būt samērīguma pārbaude, ja ar obligāto administratīvo aktu tiek ierobežotas personas pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2007.gada 28.februāra lēmuma lietā Nr.2006-41-01 4.punktu*).

Tādējādi neapšaubāmi, ka arī obligātā administratīvā akta izdošanas gadījumā samērīguma princips ir izvērtējams. Vienlaikus no aplūkotās tiesu judikatūras izriet, ka izšķiršanās par labu samērīguma principa piemērošanai pretēji tiesību normā noteiktajam ir iespējama, ja citastarp gadījums ir atzīstams par netipisku, rezultāts ir klaji nesamērīgs un ierobežo personas pamattiesības.

No kasācijas sūdzības izriet, ka pieteicējs samērīguma principa piemērošanu konkrētajā gadījumā saredz kā atteikšanos no obligātā iepirkuma komponentu noteikšanas principā. Pieteicējs nenorāda, kādi no iepriekš minētajiem nosacījumiem samērīguma principa prevalēšanai izpildās izskatāmajā gadījumā. Šādus nosacījumus neatrod arī Senāts.

[9] No kasācijas sūdzības izriet, ka pieteicējs nav apmierināts ar ierobežotas pieejamības informācijas statusa piešķiršanu atsevišķiem lietas materiāliem.

Senāta judikatūrā ir atzīts, ka aizliegums administratīvā procesa dalībniekam iepazīties ar ierobežotas pieejamības informāciju, no vienas puses, ierobežo tā tiesības uz aizstāvēšanos, jo tādējādi dalībniekam tiek liegta iespēja izteikties par visiem lietā esošajiem pierādījumiem. Taču, no otras puses, šāds ierobežojums ir nepieciešams, lai nodrošinātu citu personu tiesības uz ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību. Citiem vārdiem sakot, starp tiesībām uz aizstāvēšanos un tiesībām uz ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību ir jārod līdzsvars. Šāds līdzsvars ir panākams, dodot iespēju iepazīties ar visiem lietas materiāliem, izņemot ierobežotas pieejamības informāciju – piemēram, sagatavojot tādu dokumentu, no kura būtu izņemta ierobežotas pieejamības informācija (*sal.: Pirmās instances tiesas 2003.gada 30.septembra sprieduma lietā T-203/01 „Manufacture française des pneumatiques Michelin pret Eiropas Komisiju” 125.punkts*). Tādā veidā netiek pārkāptas personas tiesības uz aizstāvēšanos, lai gan tās tiek ierobežotas (*sk. Senāta 2008.gada 8.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-344/2008 18.punktu*).

Izskatāmajā lietā pieteicējam bija iespēja iepazīties ar visiem lietas materiāliem, izņemot tos, kurus tiesa ir atzinusi par ierobežotas pieejamības informāciju. Turklāt, kaut arī pieteicēja tiesības iepazīties ar atsevišķiem lietas materiāliem ir tikušas ierobežotas, tomēr strīds starp pieteicēju un Komisiju ir ticis nodots tiesas kontrolei. Tiesa, skatot lietu pēc būtības, ir izvērtējusi visus lietā esošos materiālus, tostarp arī ierobežotas pieejamības informāciju, un izdarījusi secinājumu par komponentu aprēķina pareizību.

Senāts, pārbaudot lietas materiālus, neuzskata, ka pieteicēja procesuālās tiesības ir tikušas ierobežotas nepamatoti. Senāts arī nesaskata kļūdas apgabaltiesas secinājumā par komponentu aprēķina pareizību.

[10] Pieteicējs uzskata, ka apgabaltiesa ir izdarījusi nepareizus secinājumus par obligātā iepirkuma komponentes tiesisko dabu un obligātā iepirkuma komponentu un to pamatojošo dokumentu publicēšanas kārtību.

Senāts konstatē, ka šis pieteicēja arguments jau ticis izvērtēts un atspēkots apgabaltiesas spriedumā (*sk. šā sprieduma 3.2 un 3.3 punktu*), kura argumentācijai Senāts ir pievienojies, tādēļ Senāts tos pašus apsvērumus neatkārtos.

[11] Pieteicējs nepiekrīt arī apgabaltiesas spriedumā ietvertajam lēmumam par tiesvedības izbeigšanu daļā, ar kuru apstiprināts elektroenerģijas tirdzniecības vidējais tarifs saistītajiem lietotājiem.

No pārsūdzētā lēmuma izriet, ka trešā persona ir vērsusies Komisijā, lai cita starpā apstiprinātu diferencēto tarifu saistītajiem lietotājiem vidējo svērto vērtību, kura tika aprēķināta saskaņā ar Metodikas 10.punktu.

No Komisijas lēmuma rezolutīvās daļas redzams, ka komisija ir apstiprinājusi elektroenerģijas tirdzniecības vidējo tarifu saistītajiem lietotājiem, kas piemērojams kā elektroenerģijas realizācijas vidējais tarifs attiecībā uz Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā noteiktajiem kritērijiem atbilstošajiem elektroenerģijas ražotājiem.

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmo daļu ražotāji, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamus energoresursus un darbību uzsākuši pirms šā likuma stāšanās spēkā, pārdod elektroenerģiju publiskajam tirgotājam atbilstoši tiem nosacījumiem par darbības režīmu, iepirkuma termiņiem un cenu, kādi uz tiem attiecas šā likuma spēkā stāšanās brīdī.

Tādējādi, kā pamatoti secināja apgabaltiesa, pārsūdzētais Komisijas lēmums šajā daļā skar publisko tirgotāju, jo tam ir pienākums pirkt elektroenerģiju par noteikto cenu, kā arī ražotājus, kuri atbilst Elektroenerģijas tirgus likuma 30.panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem, bet neskar pieteicēju, kuram nav subjektīvo tiesību lēmumu minētajā daļā pārsūdzēt.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu,
Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 13.marta spriedumu, bet
E.I. kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators (paraksts) A.Guļāns

Senatore (paraksts) V.Kakste

Senatore (paraksts) R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Senators A.Guļāns
2013.gada 23.janvārī